

ETICA ÎN CONTABILITATE**ETHICS IN ACCOUNTING****Author: Antonela CARAUȘ**Academy of Economic Studies of Moldova
caraus.antonela@ase.md**Scientific coordinator: Maia BAJAN**Academy of Economic Studies of Moldova
The ORCID code: 0000-0001-6903-8275
bajan.maia@ase.md

Abstract. *Ethics in accounting represents an essential element for transparency, integrity, credibility of financial reporting. The subject's relevance has shown an upward trend in recent years, in the context of digitalization, globalization in frequent financial debacles. The article highlights the roles of accounting ethics, such as integrity, objectivity, confidentiality and professional competences. Researching methods included the analysis of doctrines, practical reports and case studies from Moldova. Within the scope of the article, have been identified the main ethical dilemmas in the activity of accountants. The findings reveal that the lack of ethical education and internal control mechanisms leads to an increase in the likelihood of accounting fraud. Also, the application of the International Ethical Code contributes significantly to the responsibilities of accountants.*

Keywords: *Accounting, Ethics, Financial reporting*

JEL: *M14, M41*

Introducere

În contextul economiei în constantă transformare, digitalizarea și globalizarea redefinesc comportamentele organizaționale și profesionale. Importanța eticii în contabilitate devine tot mai accentuată, desemnând un ansamblu de principii morale care guvernează conduita indivizilor și a instituțiilor.

Etica contabilă este esențială pentru a menține încrederea între toate părțile afiliate, printre care se numără autoritățile, investitorii, clienții și publicul larg, deoarece acestea oferă garanții privind oferirea situațiilor financiare veridice. Există mai multe metode prin care un contabil poate încălca etica contabilă, acestea pot avea efecte devastatoare asupra entității, afectând echilibrul economic și piețele financiare. Instituțiile naționale competente au formulat coduri de etică stricte care reglementează comportamentul profesioniștilor contabili și care stabilesc norme și sancțiuni clare pentru încălcările etice. Articolul dat tinde să evidențieze importanța respectării principiilor etice în contabilitate, dar și să analizeze principalele dileme morale ale contabililor și să propună un șir de mecanisme concrete pentru consolidarea unui cadru de încredere și responsabilitate în domeniul contabil.

Conținut de bază. Etica este știința care studiază la principiile morale, originea lor, structura și rolul în viața socială. În contabilitate, etica reprezintă fundamentul pe care se construiește încrederea în situațiile financiare. Respectarea principiilor etice de către profesioniștii contabili este substanțială pentru a asigura transparența și fiabilitatea raportărilor financiare.

Membrul CECCAR, Breban L., menționează în publicația sa *Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor* următorul fapt: „*Etica expertului contabil este esențială pentru asigurarea calității și credibilității informațiilor financiare furnizate utilizatorilor*” (3). De fapt, profesia contabilă se distinge de celelalte prin asumarea unei responsabilități fundamentale, de a acționa în interes public, ceea ce prevede respectarea cu strictețe a tuturor normelor.

Domeniul contabilității este reglementat prin intermediul a mai multor organizații și standarde la nivel internațional, fiind prezentate în figura 1.

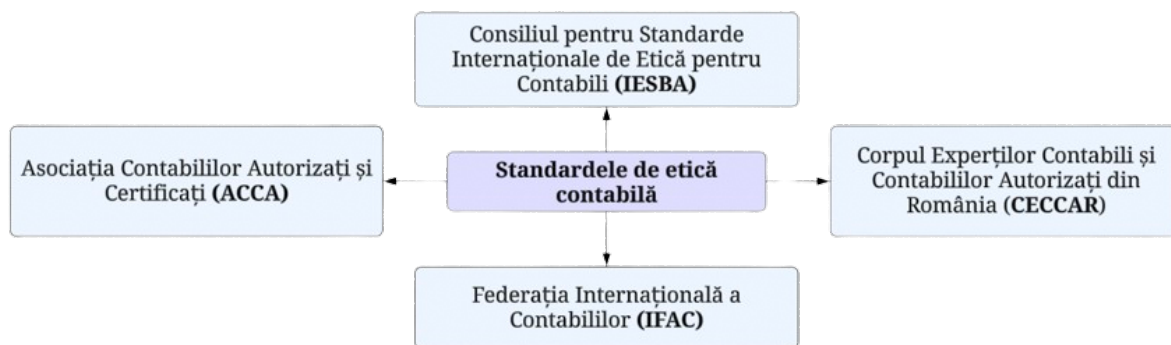

Figura 1. Standardele de etică contabilă

Sursa: elaborat de autor

Codul Etic Internațional pentru Profesioniștii Contabili emis de IESBA și aprobat de toate structurile profesionale internaționale (ACCA, CECCAR, ACAP), stabilește cinci principii fundamentale care stau la baza comportamentului etic al contabililor, prezentate în figura 2.

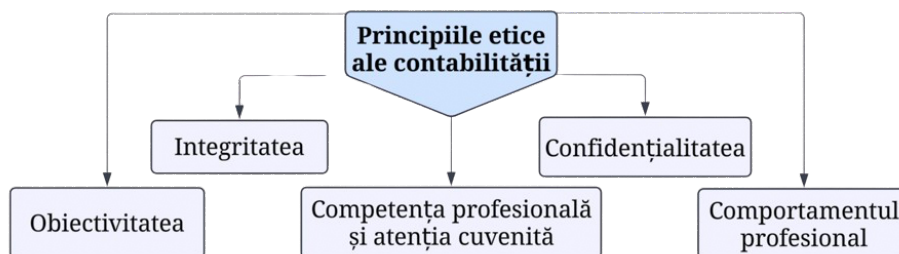

Figura 2. Principiile etice ale contabilității

Sursa: elaborat de autor în baza [9]

Deși în Republica Moldova nu există un Cod etic elaborat la nivel național, contabilii aplică prevederile Codului Etic Internațional. Aceasta abordare asigură alinierea practicilor contabile din Republica Moldova la standardele internaționale și promovează respectarea strictă a principiilor eticii aplicate. Există un șir de dileme etice, complexe, cu care profesioniștii contabili se confruntă frecvent., printre acestea se numără:

1. Frauda contabilă - contabilul falsifică venituri sau cheltuieli pentru a duce în eroare investitori;
 2. Amânarea recunoașterii cheltuielilor - crearea unei imagini false asupra profitabilității;
 3. Contabilitatea creativă - folosirea unor metode contabile pentru ascunde problemele financiare;
 4. Spălarea banilor - procesul prin care fondurile obținute ilegal sunt ascunse și integrate în economie legală;
 5. Evaziune fiscală - ascunderea veniturilor sau raportare falsă cheltuielilor pentru a plăti taxele mai mici.
- Contabilii au responsabilitatea de a preveni și descuraja activitățile ilicite, contribuind astfel la combaterea fraudelor financiare și la asigurarea integrității raportărilor. În situația în care contabilul descoperă unele încălcări, dar nu le raportează, acesta poate suporta următoarele consecințe:

1. Amenzi impuse de autorități;
2. Suspendarea sau retragerea licenței;
3. Pedepse cu închisoarea în cazuri grave de fraudă.

În literatura de specialitate [5], se subliniază faptul că, în cazul în care au fost comise careva fraude în cadrul întreprinderii unde activează contabilul și nu se iau măsuri directe pentru a le soluționa, se încalcă principiul confidențialității și se apelează la consultanță juridică.

Pentru diminuarea tentației de fraudare se propun următoarele măsuri pentru promovarea eticii în educație: cursul de instruire etică în facultăți, dezvoltarea continuă a lucrătorului contabil prin workshop-uri și semnarea și evaluarea constantă a nivelului de etică inclus în certificarea contabililor și auditorilor.

Concluzie. Etica în contabilitate este un factor esențial în menținerea transparenței în cadrul întreprinderilor. Respectarea acestor principii fundamentale, prevăzute de structurile internaționale, protejează companiile și investitorii de fraude și sancțiuni. De asemenea, respectarea eticii contabile asigură profesionistul contabil că este în siguranță în raport cu legislația țării și a codului etic al contabilității, fiind ferit de eventuale sancțiuni. Prin intermediul controalelor eficiente și a unei culturi organizaționale bazate pe integritate, contabilii pot asigura o raportare financiară corectă și un mediu economic sănătos.

Referințe bibliografice:

1. ASE.RO (2021), Ghid de conduită etică pentru profesioniștii contabili, București: ASE. Disponibil la: <https://editura.ase.ro>, Accesat la: 3 martie 2025.
2. BADEA, T. (2011), Etica și calitatea – cartea de vizită a profesiei contabile, București: Editura CECCAR, pp. 1–10.
3. BREBAN, L. (2017), Etica expertului contabil, în: Contabilitatea, expertiza și auditul afacerilor, nr. 4, București: CECCAR, pp. 4–7.
4. CECCAR.RO (2023), Codul etic tradus în limba română – CECCAR, Disponibil la: <https://ceccar.ro/ro/?p=17774>, Accesat la: 3 martie 2025.
5. CONTABILSEF.MD (2013), Etica contabilă – Garanția succesului pentru contabili!, Disponibil la: <https://www.contabilsef.md/ro-etica-contabil-garan-ia-succesului-pentru-contabili-ru-en-47636>, Accesat la: 2 martie 2025, ora 11:30.
6. CUCOȘEL, C. (2007), Importanța eticii și calității în activitățile profesioniștilor contabili, în: Revista ECONOMICA, nr. 3 (59), Chișinău: Editura ASEM, pp. 55–58.
7. GRIGOROI, Lilia, et al. Contabilitatea întreprinderii: Manual. 2021. Ediția a III-a, revăzută și completată, Chișinău: Editura Cartier & ASEM. ISBN 978-9975-86-465-5 (Cartier), ISBN 978-9975-75-984-7 (ASEM), pp. 25–70.
8. IFAC.ORG (2023), Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants – IESBA 2023, Disponibil la: <https://www.ifac.org>, Accesat la: 3 martie 2025.
9. INTERNATIONAL ETHICS STANDARDS BOARD FOR ACCOUNTANTS (IESBA) (2023), Manualul Codului Etic Internațional pentru Profesioniștii Contabili, New York: IFAC, pp. 5–30. ISBN 978-1-60815-512-6.
10. INTERNATIONAL FEDERATION OF ACCOUNTANTS (IFAC) (2011), Competență și versatilitate: Modul în care profesioniștii contabili angajați generează succes organizațional durabil, New York: IFAC, pp. 2–25.
11. LAZARI, L., GRIGOROI, L., BAJAN, M. (2022), Considerații privind etica profesională în contabilitate, în: Conferința Științifică Internațională ISCA 2022, Chișinău: ASEM, pp. 12–13.
12. MF.GOV.MD (2023), Codul de conduită profesională în audit și contabilitate – Republica Moldova, Disponibil la: <https://mf.gov.md>, Accesat la: 3 martie 2025.